

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01-1400
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

58437

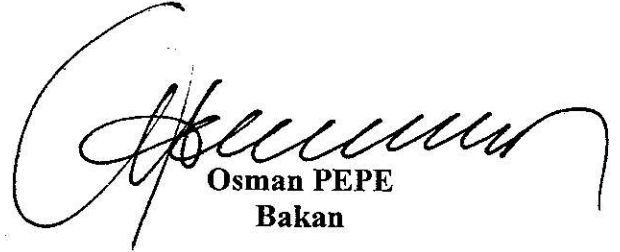
29/11/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 08/11/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-27050 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan yazılı soru önergeleri Bakanlığımızca incelenmiş olup, önergelere ilişkin liste ve cevabi yazılarımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EKLER:

- 1- Liste (1 sayfa)
- 2- Cevabi yazılar (2 adet, 4 sayfa)

DAĞITIM

Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

7/18627, 18628

LİSTE

YAZILI SORU ÖNERGELERİ			
SIRA NO	ESAS NO	EVRAK KAYIT NO	SAHİBİ VE ÖZETİ
1	7/18627	27901/62319	Mersin Milletvekili Ersoy BULUT'un, Mersin-tarsus'ta kurulmak istenilen katı atık bertaraf tesisine ilişkin.
2	7/18628	27097/62339	İstanbul Milletvekili Ahmet Güryüz KETENCİ'nin, sulak alanların kurumasına ilişkin.

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET GÜRYÜZ KETENCİ'NİN
7/18628 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

1. Ülkemizde 1950'li yıllarda ilk olarak sıtma hastalığını önlemek amacıyla başlatılan sulak alanların kurutulması çalışmaları daha sonraları tarım toprağı kazanmak şeklinde devam etmiştir. Günümüzde de plansız gerçekleştirilen sulama projeleri sebebiyle sulak alanlarımız geri dönüşü çok zor olan büyük zararlar görmektedir.

2. Geçmiş yıllarda ülkemizdeki sulak alanların kurutulmasıyla ilgili Bakanlığımız tarafından gerekli araştırma ve çalışmalar yürütülmüştür. Kurutulan tüm sulak alanlarımızda bilimsel çalışma yaptırma imkânı bulunmadığı için pilot alan olarak Gavur, Kestel ve Avlan Gölleri detaylı olarak incelenmiştir.

Bu çalışmaların ortaya koyduğu sonuçlara göre; bugüne kadar yapılan kurutmalar neticesinde elde edilen arazilerden istenilen verim alınamamış, tuzlanma ve rüzgar erozyonu gibi nedenlerle toprak verimsizleşmiştir. Yörenin su rejiminin bozulmasının yanı sıra, iklimsel değişiklikler olmuş, bir çok canlı türünün neslinin tehlikeye düşmesi, hatta neslinin tükenmesi gibi ileride telafisi mümkün olmayacak şekilde ekolojik denge bozulmuştur.

Örneğin Avlan Gölü, 1975'li yıllarda 5,5 km uzunluğunda dağın altından tünel açılmak suretiyle tarım alanı kazanmak amacıyla kurutulmuştur. Gölün kurutulmasından sonra bölgede ciddi olumsuzluklar yaşanmaya başlamıştır. Taban suyu seviyesi önemli ölçüde düşmüş, elma verimi ve diğer tarımsal verim azalmış, iklim sertleşmiştir. Hatta bölgedeki sedir ormanı kurumaya başlamıştır. Yöre halkı yaşanan bu olumsuzluklardan sonra, Gölün yeniden kazanılması gerektiği bilincine ulaşmıştır. Bakanlığımız 1996'da başlattığı, Gölün yeniden kazanılması çalışmasını, alanı kurutan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde devam ettirmiş ve 2001 yılından itibaren alanda yeniden su tutulmaya başlanmıştır.

Bakanlığımız, kurutulan diğer sulak alanlarımızın da yeniden kazanılması için gerekli çalışmaları ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde yürütmektedir.

Ülkemizde mevcut durum itibarıyla sulak alanlarımızda özellikle son yıllarda büyük miktarda su seviyesi düşümleri, hatta bazı alanlarda kurumaya varan azalmalar yaşanmaktadır. Bu kurumayın nedeninin, sadece ülkemizin yaşadığı kurak dönem etkileri ile olmadığı, Bakanlığımızın yaptığı çoğu sulak alandaki çalışmalarla ortaya konmuştur. Yaşanan kuraklık, doğal olarak sulak alanları etkilemektedir. Ancak, sulak alan ekosistemini bozan hatta bazı alanlarda yok olmasına sebep olan faaliyetler; plansız yapılan su kullanım çalışmalarıdır. Sulak alanların kurutularak tarıma açılma çalışmaları son yıllarda azalmış olsa da sulak alanları besleyen suların önlerinin kesilerek plansız olarak sulamaya ve diğer amaçlara yönlendirilmesi ile yeraltı suyu kullanımı günümüzdeki sulak alan kurumalarının temel sebebidir. Bu durumun önüne geçebilmek için birçok kurumla birlikte çözüm üretmek gerekmektedir.

3. Türkiye genelinde 1.300.000 hektar sulak alan habitatı kurutma, ıslah, sulama ve baraj gibi proje uygulamaları ile tahrip edilmiştir.

4. Ülkemizde öncelikle sıtma hastalığı ile mücadele etmek, daha sonra ise tarım toprağı elde etmek amacıyla geliştirilip uygulanan ve sulak alanlarımızın kurutulmasıyla sonuçlanan tüm projeler Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Günümüzde de birçok sulak alanın hidrolik sistemini etkileyerek aşırı seviye düşümlerine sebep olan sulama projeleri Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

5. Türkiye genelinde 1.300.000 hektar sulak alan habitatı kurutma, ıslah, sulama ve baraj gibi proje uygulamaları ile tahrip edilmiştir. Bu alanların büyük bir kısmı, son on yıldır

içinde tamamen kuruyan sulak alanlardır. Bakanlığımızca bu alanlarda rehabilitasyon çalışmaları başlatılmıştır.

Bakanlığımız ülkemizdeki sulak alan kurutmalarının önüne geçmek ve bu alanları korumak için 1992 yılından bu yana yasal, teknik ve idari anlamda ciddi çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaların başında sulak alanların korunması konusunda Uluslararası bir sözleşme olan Ramsar Sözleşmesine (Özellikle Sukuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi) 1994 yılında taraf olması gelmektedir.

Sözleşme listesine başlangıç olarak uluslararası öneme sahip sulak alanlarımızdan Kayseri'deki Sultan Sazlığı, Balıkesir'deki Manyas (Kuş) Gölü, Kırşehir'deki Seyfe Gölü, İçel'deki Göksu Deltası ve Burdur Gölü dahil edilmiştir. 1998 yılında ise uluslararası öneme sahip sulak alanlarımızdan Bursa'daki Uluabat Gölü, Adana'daki Yumurtalık Lagünü ile Gediz ve Kızılırmak Nehri Deltaları, 2005 yılında ise Konya Meke Gölü, Kızören Obruğu ve Adana Yumurtalık Lagünü Ramsar Listesine dahil edilerek, toplam alan sayımız 12'ye çıkmıştır.

Türkiye, bu sözleşme ile, başta listeye dahil ettirdiği 12 sulak alan olmak üzere, sınırları dahilindeki tüm sulak alanları korumayı, geliştirmeyi ve akılcı kullanmayı taahhüt etmiştir. Aynı zamanda, yapılan çalışmalarımız kapsamında belirlediğimiz 135 uluslararası öneme sahip sulak alanımız bulunmaktadır. Bu sayının çalışmalar bittiğinde 500 adete ulaşacağı öngörülmektedir.

Ülkemizin 1994 yılında taraf olduğu Ramsar Sözleşmesinin uygulanmasına yönelik olarak, ülkemizdeki sulak alanların korunması, geliştirilmesi ve bu konuda görevli kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon esaslarının belirlenmesi amacıyla, Bakanlığımız 30 Ocak 2002 tarihli ve 24656 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve 17 Mayıs 2005 tarihli ve 25818 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik ile yenilenen "Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği" hükümlerine göre tüm sulak alanlar koruma altına alınmıştır. "Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği"ne göre sulak alan ekosistemini etkileyecek her türlü faaliyet belirlenerek ve gerekli sınırlamalar belirlenmiş olup, bu anlamda doldurma ve kurutma dahil olmak üzere alan üzerinde olumsuz etki yapabilecek tüm çalışmalar yasaklanmıştır.

Buna ilave olarak, 2006 yılı Nisan ayında yenilenen Çevre Kanunu ile de sulak alanların doldurulması ve kurutulması yasaklanmış, sulak alanları dolduran ve kurutanlara ile Yönetmeliğe uymayanlara ciddi ölçülerde para cezaları getirilmiştir.

Bu mevzuat çerçevesinde İl Müdürlüklerimiz aracılığıyla gerekli denetimler yapılmakta ve sulak alanların zararına olabilecek faaliyetlere izin verilmemektedir.

Ayrıca, sulak alanlarımızın karşı karşıya kaldığı sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilerek ekolojik işleyişinin ve peyzaj bütünlüğünün korunarak akılcı kullanımının sağlanması amacıyla, Bakanlığımız tarafından "Sulak Alanların Yönetim Planları" gerçekleştirilmektedir. Şu ana kadar 3 adet alan için (Manyas Gölü, Uluabat Gölü, Göksu Deltası) yönetim planı tamamlanmış; Akşehir ve Eber Gölleri, Kızılırmak Deltası, Gediz Deltası, Burdur Gölü, Yumurtalık Lagünleri için ise yönetim plan çalışmaları devam etmektedir.

6. Bakanlığımızca bu kapsamda doğrudan yürütülen bir çalışma olmamasına karşın, sulak alan kayıpları sonucunda; bölgedeki su rejiminin bozulması, sazçılık ve balıkçılık gelirinin azalması, tarım alanlarının verimsizleşmesi ve turizm gelirlerinin azalması nedeniyle oldukça büyük kayıplar yaşandığı bir gerçektir.

